

LBRIS

We know
books



Autor: Jules Verne

Titlu: Casa cu aburi

Titlu original: La Maison à vapeur

Ilustrații: Leon Benett

© Editura: Aldo Press, București, ©Toate drepturile rezervate

Redactare și corectură: Dan Ctin. Ionescu

Prelucrare după o traducere de: Sofia Nădejde.

Dtp: Ștefănescu Victor Mihai

Informații, comenzi ramburs, comenzi
pentru editare și tipărire de cărți și broșuri

www.aldopress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNE, JULES

Casa cu aburi / Jules Verne. - București : Aldo Press, 2023

ISBN 978-606-050-309-5

Jules Verne

Casa cu aburi

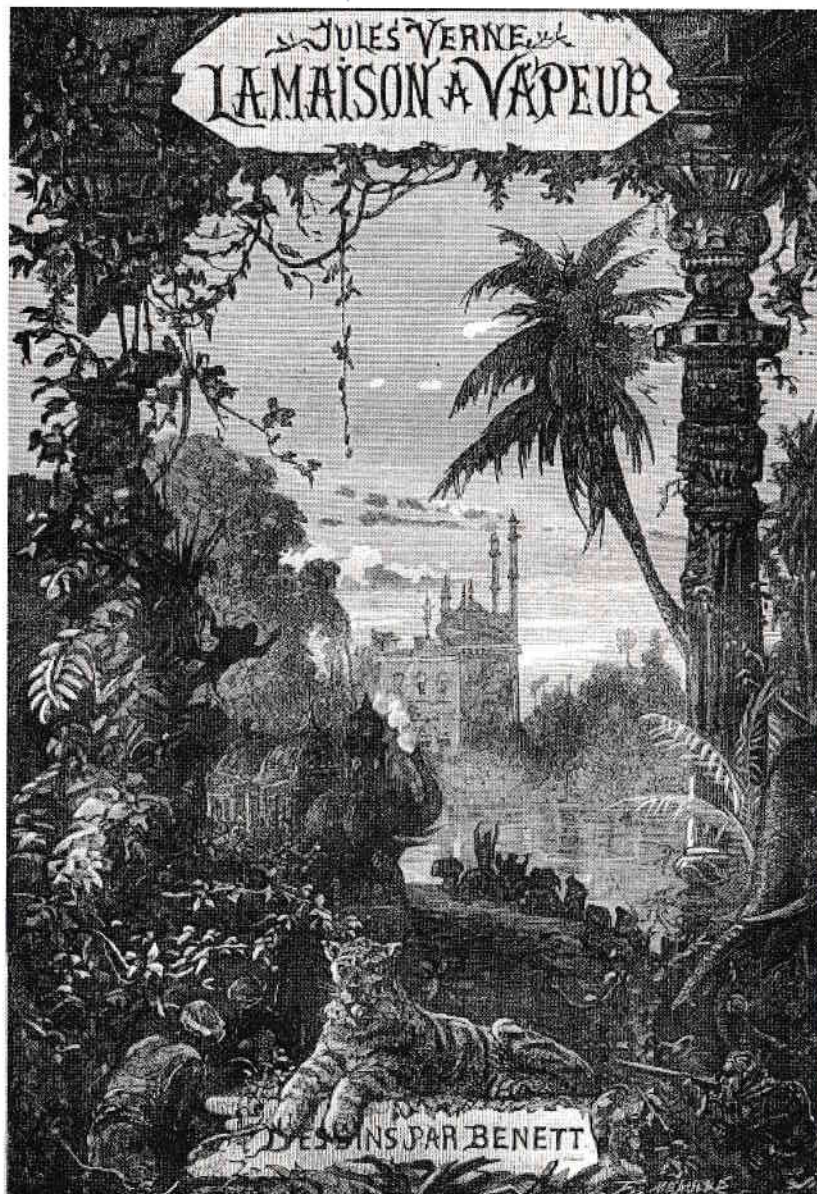
Cuprins

PARTEA ÎNTÂI

- Capitolul 1 S-a pus un premiu pe capul unui om
- Capitolul 2 Colonelul Munro
- Capitolul 3 Răscoala șipailor
- Capitolul 4 În fundul peșterilor Ellorei
- Capitolul 5 Uriașul de oțel
- Capitolul 6 Primele etape
- Capitolul 7 Pelerinii de la râul Phalgu
- Capitolul 8 Câteva ore la Benares
- Capitolul 9 Allahabad
- Capitolul 10 Via Dolorosa
- Capitolul 11 Schimbarea musonului
- Capitolul 12 Trecând prin lumina a trei focuri
- Capitolul 13 Isprăvile vânătorești ale căpitanului Hod
- Capitolul 14 Unul contra trei
- Capitolul 15 Palul Tandit
- Capitolul 16 Flacăra Rătăcitoare

PARTEA A DOUA

- Capitolul 1 În Sanatarium
- Capitolul 2 Mathias Van Guitt
- Capitolul 3 Kraalul
- Capitolul 4 O regină din Tarryani
- Capitolul 5 Un atac nocturn
- Capitolul 6 Despărțirea de Mathias Van Guitt
- Capitolul 7 Trecerea râului Betwa
- Capitolul 8 Hod contra Banks
- Capitolul 9 O sută contra unul
- Capitolul 10 Lacul Puturia
- Capitolul 11 Față în față
- Capitolul 12 La gura unui tun
- Capitolul 13 Gigantul de oțel
- Capitolul 14 Cel de-al cincizecilea tigrul al căpitanului Hod



PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1

S-a pus un premiu pe capul unui om

Se oferă un premiu de 2.000 de lire sterline persoanei care-l va preda viu sau mort, pe unul dintre conducătorii răscoalei șipailor¹, a cărui prezență a fost semnalată în guvernământul² Bombay, nababul³ Dandu-Pant, care este mai bine cunoscut populației sub numele de...

Acesta este scurtul comunicat pe care locuitorii din Aurangabad îl puteau citi în seara zilei de 6 martie 1867.

1 Cititorul va găsi în capitolul III – *Răscoala șipailor* – mai multe informații. Jules Verne folosește datele răscoalei șipailor fără a se constitui într-un istoric riguros al ei, imaginând doar o acțiune posibilă în cadrul evenimentelor respective.

Izbucnită spontan la sfârșitul lunii ianuarie 1857 în regiunea Calcuttei și limitată mai mult la zona văii mijlocii a Gangelui, răscoala șipailor (trupe indigene aflate în solda Companiei Indiilor Orientale) a zguduit puternic stăpânirea britanică în subcontinentul indian.

Printre multiplele cauze care au declanșat rebeliunea militară, la care s-au raliat curând pături largi ale populației, fără deosebire de religie și castă, s-au numărat măsurile brutale de înăsprire a exploatării hindușilor și musulmanilor de către colonialiști, care vedeau în India o simplă piață de desfacere a mărfurilor britanice și o sursă de materii prime, politica anexionistă promovată de guvernatorul general al Indiei, din acea vreme, lordul Dalhousie – prin ocuparea unor noi teritorii și deposedarea feodalilor locali, care moșteneau, prin înfiere, bunurile rajahilor fără urmași pe linie bărbătească, precum și punerea pe drumuri a ostașilor din gărzile acestora – învrăjbirea populației, menținută în mizerie și ignoranță, pe criterii rasiale, religioase și de castă, aplicarea unor legiuri care nu țineau cont de tradițiile locale, exproprieri, forțate și prost plătite, de terenuri pentru construirea de căi ferate și canale de irigație, o fiscalitate excesivă.

Lipsită de o viziune politică și militară de ansamblu, de o conducere unitară, având ca element unificator doar ura împotriva exploatării britanice, răscoala a fost înăbușită cu o cruzime extremă.

2 În original: Presidency; denumirea uneia dintre cele trei subîmpărțiri administrative ale Indiei coloniale britanice, conduse de câte un guvernator, avându-și capitalele la Calcutta, Bombay și Madras. (n.t.)

3 Titlu purtat odinioară de marii ofițeri ai curții sultanilor timurizi și de guvernatorii de provincii, de obicei foarte bogați. (n.t.)

Ultimul nume – un nume detestat de unii și admirat în ascuns de alții – lipsea din înștiințarea care fusese de curând afișată pe zidul împrejmuitor al unui bungalow năruit, aflat pe malul râului Dudna.

Numele lipsea, întrucât colțul de jos al afișului unde era tipărit cu litere groase fusese smuls de mâna unui fachir pe care nimeni nu-l putuse zări pe malul apei, atunci pustiu. Odată cu acel nume, dispăruse și numele guvernatorului general al guvernământului Bombay, care semna înștiințarea alături de viceregele Indiilor.

Ce scop urmărise oare fachirul? Sfâșiind afișul, spera el oare că răzvrătitul de la 1857 poate scăpa de urmările sentinței pronunțate împotriva persoanei sale?

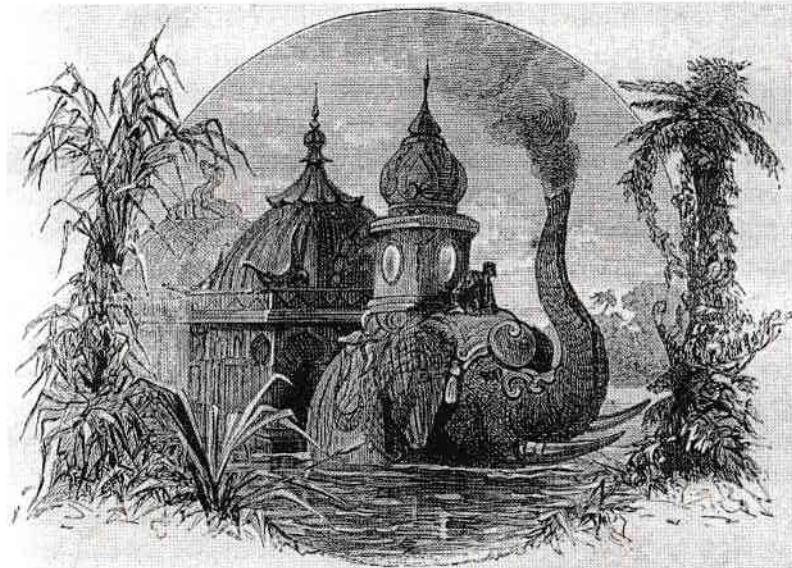
Ar fi fost o adevărată nebunie din partea lui.

Într-adevăr, alte afișe, răspândite din belșug, se lăfăiau pe zidurile caselor, palatelor, moscheilor și hotelurilor din Aurangabad. În plus, un crainic străbătea străzile orașului citind cu glas tare hotărârea guvernatorului. Chiar și locuitorii celor mai mărunte târgușoare din ținut știau de pe acum că o adevărată avere era fâgăduită aceluia care îl va preda autorităților pe Dandu-Pant. Numele său, zadarnic smuls de pe afiș, avea să străbată în mai puțin de douăsprezece ore întreg cuprinsul guvernământului. Dacă știrile erau exacte, dacă nababul într-adevăr își căutase scăparea prin părțile acestea ale Hindustanului, fără doar și poate că avea să cadă cât de curând în mâinile unor oameni foarte interesați să-l captureze.

Cărui simțământ îi dăduse, așadar, ascultare fachirul atunci când se apucase să rupă în bucăți un comunicat tipărit în mai multe mii de exemplare?

Fără îndoială unui simțământ de mânie, ba poate și vreunui gând plin de dispreț. Oricum, după ce ridicase din umeri, el s-a înfundat în cartierul cel mai populat și mai sărăcăcios al orașului.

Se numește Dekkan porțiunea aceea întinsă a peninsulei indiene, cuprinsă între munții Ghații occidentali și Ghații golfului Bengal. Este numele care se dă în general părții meridionale a Indiei, situată dincoace de fluviul Gange. Dekkanul, care în limba sanscrită înseamnă sud, cuprinde un număr oarecare de ținuturi



aflate în guvernămintele Bombay și Madras. Unul dintre cele mai de văză este ținutul Aurangabad, al cărui oraș de reședință a fost odinioară însăși capitala întregului Dekkan.

În secolul al XVII-lea, celebrul împărat mogul⁴ Aurangzeb și-a transportat curtea în acest oraș, care era cunoscut în primele timpuri ale istoriei Hindustanului sub numele de Kirkhi. El număra pe atunci o sută de mii de locuitori. Sub dominația englezilor, care îl administrează în numele Nizamului⁵ de Hyderabad, nu are mai mult de cincizeci de mii. Cu toate acestea este unul dintre orașele cele mai sănătoase din întreaga peninsulă, cruțat până acum de înspăimântătoarea holeră asiatică și pe care nu-l bântuie niciodată epidemiile de friguri, atât de primejdioase

4 Dinastia Marilor Moguli a fost întemeiată de Babur Zahireddin (1483–1530), descendent al lui Timur-Lenk, în urma victoriei de la Panipat (21 aprilie 1526) asupra lui Ibrahim Lodi, sultan de Delhi. Imperiul Marilor Moguli a dăinuit practic până în 1761, formal până la 1857. (n.t.)

5 Titlul de *Nizam ul mulk* (Ordonator al Imperiului), conferit în 1717 de către împăratul mogul guvernatorului turcoman al regalului Hyderabad, a fost păstrat de urmații acestuia și în timpul dominației britanice. (n.t.)

Aurangabadul a păstrat falnice vestigii din vechea sa splendoare. Palatul Marelui Mogul, înălțat pe malul drept al Dudnei, mausoleul sultanei favorite a lui Shah Jahan, părintele lui Aurangzeb, moscheea copiată după elegantul Taj Mahal⁶ din Agra, care își înalță cele patru minarete în jurul unor cupole grațios rotunjite, ca și alte monumente, clădite artistic și bogat împodobite, atestă puterea și măreția celui mai ilustru dintre cuceritorii Hindustanului.

Cu toate că față de acea epocă îndepărtată populația Aurangabadului se redusese foarte mult, așa cum am mai spus, un om se mai putea ascunde încă ușor în mijlocul unor tipuri umane atât de diferite. Adevărat ori fals, fachirul, amestecat prin acea mulțime, nu bătea la ochi câtuși de puțin. Semenii săi mișună prin India. Împreună cu sayezii, alcătuiesc o breaslă de cerșetori religioși care cer de pomană umblând pe jos sau călare și știu s-o pretindă atunci când nu li se dă de bună voie. Ei nu disprețuiesc nici rolul de martiri voluntari și se bucură de mare trecere în rândurile claselor de jos ale poporului hindus.

Fachirul despre care vorbim era un om înalt de statură, având peste cinci picioare și nouă degete englezești⁷. Să tot fi avut ceva peste patruzeci de ani – un an, doi, cel mult. Figura lui amintea de frumosul tip maharat, mai cu seamă prin strălucirea ochilor săi negri cu privirea veșnic trează; dar ai fi regăsit cu mare greutate trăsăturile atât de fine ale rasei sale sub miile de ciupituri de vărsat care îi ciuruiău obrazii. Omul acesta, aflat încă în plină vigoare, părea mlădios și zdravăn. Ca semn particular, la mâna stângă îi lipsea un deget. Cu părul vopsit în roșu, umbla pe jumătate gol, fără încălțări în picioare, cu un turban pe cap, îmbrăcat doar cu o cămașă proastă de lână vărgată, strânsă la brâu cu o cingătoare. Pe piept îi apăreau, zugrăvite în culori vii, emblemele celor două principii – conservator și distrugător – ale mitologiei hinduse, capul de leu al celei de a patra încarnări a lui

6 Mausoleu monumental al marilor moguli, în orașul Agra. (n.t.)

7 Peste 1 m și 75 cm. (n.t.)

Vișnu⁸ și cei trei ochi și tridentul simbolic al cumplitului Siva⁹.

Între timp, o tulburare adevărată și lesne de înțeles agita străzile Aurangabadului, mai cu seamă acelea în care se înghesuia populația cosmopolită a mahalalelor sărace. Ea forfotea acolo, primprejurul maghernițelor care-i serveau drept locuințe. Bărbați, femei, copii, bătrâni, europeni sau localnici, soldați din regimentele regale britanice sau din regimentele băștinașe, cerșetori de toate soiurile intrau în vorbă unul cu altul, tălătsuiau, gesticulau, comentau comunicatul, cântăreau sorții de a câștiga uriașul premiu făgăduit de guvern. Spiritele n-ar fi fost mai ațâțate înaintea unei roți de loterie, unde lozul cel mare ar fi fost de două mii de lire sterline. Se mai poate chiar adăuga că, de data aceasta, orișicine ar fi putut trage biletul câștigător: acest bilet era însuși capul lui Dandu-Pant. Nu-i mai puțin adevărat că trebuia să fii destul de norocos ca să-l întâlnești pe nabab și destul de îndrăzneț ca să pui mâna pe el.

Fachirul – neîndoielnic singurul dintre toți cei de față care nu era ațâțat de nădejdea câștigării premiului – se strecura printre grupuri, se oprea uneori, trăgând cu urechea la ceea ce se vorbește, ca un om care-ar putea să scoată din asta un folos anume. Însă, dacă nu se amesteca defel în vorbele unora și altora și dacă gura îi rămânea pecetluită, văzul și auzul nu-i stăteau de pomană.

— Două mii de lire ca să-l descoperi pe nabab! striga unul, înălțându-și spre cer mâinile lacome de câștig.

— Nu ca să-l descoperi, răspundea altul, ci ca să-l prinzi, ceea ce este cu totul altceva!

— Într-adevăr, nu-i el omul care să se lase prins, fără să se apere cu curaj!

— Dar nu se zicea mai deunăzi că a murit de friguri prin junglele Nepalului?

— Nimic din toate astea nu-i adevărat! Vicleanul Dandu-Pant a vrut să se creadă că-i mort, ca să poată trăi mai în siguranță!

8 Zeitate făcând parte din trinitatea hinduistă, reprezentând forța care conservă Universul și viața, și care se incarnează în cursul fiecărui așa-zis «ciclu cosmic». (n.t.)

9 Altă zeitate a trinității hinduiste (trimurti), alături de Vișnu și de Brahma, întruchipînd totodată forța distrugătoare a naturii și veșnica ei forță creatoare. (n.t.)

— Ba chiar se zvonea că a fost îngropat în mijlocul taberei lui de la graniță!

— O falsă înmormântare, ca să tragă lumea pe sfoară!

Când a auzit susținându-se acest din urmă fapt într-un mod care nu îngăduia nici cea mai mică îndoială, fachirul nici n-a clipit. I s-a încrețit totuși fruntea atunci când un hindus — unul dintre cei mai ațâțați din grupul în care se vârâse — a dat următoarele amănunte, niște amănunte prea precise spre a nu fi fost și adevărate:

— Un lucru este sigur, spunea hindusul și anume acela că, în 1859, nababul se retrăsese împreună cu fratele său Balao Rao și cu fostul rajah din Gonda, Debi-Bux-Singh, într-o tabără la poalele unui din munții Nepalului. Acolo, fiind urmăriți îndeaproape de trupele engleze, cei trei s-au hotărât să treacă peste granița indo-chineză. Însă, înainte de a trece frontiera, nababul și cei doi însoțitori ai săi, ca să se poată răspândi și mai bine zvonul morții lor, s-au apucat să-și facă singuri funeraliile; atâta doar că nu și-au înmormântat decât câte un deget de la mâna stângă, pe care și-l tăiaseră în timpul ceremoniei.

— Și dumneata de unde știi toate astea? l-a întrebat unul dintre ascultători pe hindusul care vorbea cu atâta siguranță.

— Am fost de față la funeralii, a răspuns hindusul. Soldații lui Dandu-Pant mă făcuseră prizonier și n-am putut să fug decât după șase luni.

În timp ce hindusul vorbea într-un mod atât de categoric, fachirul nu-l slăbea din ochi. O flacără îi strălucea în priviri. Își ascunsese prevăzător mâna mutilată sub zdreanța de lână care-i acoperea pieptul. Asculta și tăcea mîlc, însă buzele îi fremătau, dezvelindu-i dinții ascuțiți.

— Așadar, îl cunoști pe nabab? l-a întrebat cineva pe fostul prizonier al lui Dandu-Pant.

— Da, a răspuns hindusul.

— Și l-ai recunoaște fără șovăire dacă întâmplarea te-ar pune față-n față cu el?

— La fel de bine ca și cum m-aș recunoaște pe mine însumi.

— Atunci ai ceva sorți de câștig în privința premiului de două



...după ce ascultase atâtea felurite vorbe

mii de lire! a spus unul dintre interlocutori, care se vedea bine că-și ascunde cu greu pizma.

— Poate... a răspuns hindusul, dacă o fi adevărat că nababul a avut nesocotința să se aventureze până în guvernământul Bombay, lucru care mie mi se pare de-a dreptul de necrezut!

— Și ce-ar fi venit el să facă aici?

— Neîndoielnic să încerce să provoace o nouă răzmeriță, a spus unul dintre oamenii din grup, dacă nu printre șipai, barem în rândul populațiilor de la șes, de prin centrul provinciei.

— Întrucât guvernul afirmă că prezența lui a fost semnalată în ținut, a reluat unul dintre interlocutori – care făcea parte din acea categorie de oameni care gândesc că autoritățile nu se pot înșela niciodată – înseamnă că guvernul este bine informat în această privință.

— Așa o fi, a răspuns hindusul. Deie Brahma ca Dandu-Pant să se ivească în calea mea și m-am îmbogățit!

Fachirul s-a dat câțiva pași îndărăt, dar nu l-a scăpat din ochi pe fostul prizonier al nababului.

Se lăsase noaptea, era întuneric beznă și cu toate acestea animația de pe străzile Aurangabadului nu scădea câtuși de puțin. Scornelile pe seama nababului ajunseseră acum și mai numeroase. Aici se spunea că fusese văzut chiar în oraș, dincolo că și apucase să ajungă departe. Se mai afirma că o ștafetă, trimisă în nordul provinciei, venea să-i aducă guvernatorului știrea arestării lui Dandu-Pant. La ora nouă seara, oamenii cei mai bine informați susțineau că el fusese întemnițat în închisoarea orașului laolaltă cu câțiva thugi care vegetau acolo de mai bine de treizeci de ani și că avea să fie spânzurat mâine în zori fără alte formalități, întocmai ca și Tantia-Topi, fostul lui tovarăș de revoltă, atârnat în ștreang în piața din Sipri. Însă, pe la ora zece, a apărut o altă veste contradictorie: s-a răspândit zvonul că prizonierul izbutise să evadeze aproape numai decît, ceea ce le mai dădu ceva speranțe acelor pe care îi îmbia atât de mult premiul de două mii de lire sterline.

În realitate, toate aceste pălăvrăgeli erau false. Cei mai bine informați nu știau mai multe decît aceia care erau mai puțin

sau de-a dreptul prost informați. Capul nababului prețuia mai departe cît premiul oferit, căci nu fusese încă prins.

Totuși hindusul, prin faptul că-l cunoștea personal pe Dandu-Pant, era în stare mai mult decît oricare altul să câștige premiul. Puțini oameni și mai cu seamă puțini locuitori ai guvernământului Bombay avuseseră prilejul să-l întâlnească pe conducătorul mării insurecții. Dacă, după cum se spunea, el trecuse din nou granița indo-chineză, dacă vreo pricină anume – planuri de insurecție sau altele – l-ar fi îndemnat să părăsească locul de negăsit al refugiului său, a cărui taină era încă necunoscută poliției anglo-indiene, numai ținuturile Dekkanului mai puteau să-i asigure cale liberă și o oarecare siguranță.

Se vede că guvernatorul aflase de apariția lui în acea provincie și că, de îndată, se pusese un preț pe capul lui.

Se cuvine să observăm totuși că la Aurangabad oamenii din clasele înalte, magistrații, ofițerii, funcționarii se cam îndoiau de adevărul informațiilor culese de către guvernator. Prea se mai răspândise de atâtea ori zvonul că Dandu-Pant, cel cu neputință de a fi prins, fusese văzut, ba chiar și arestat! Atât de multe știri false circulară pe seama lui, încât luase naștere un soi de legendă asupra însușirii nababului de a se afla în mai multe locuri deodată și a îndemnării sale de a dejuca planurile celor mai destoinici agenți de poliție; dar în rândurile mulțimii nu se îndoia nimeni că știrea n-ar fi fost adevărată.

Printre cei mai puțin neîncrezători se afla, firește, fostul prizonier al nababului. Acest nenorocit de hindus, amăgit de momeala premiului, nu mai visa decît s-o pornească în căutarea lui și socotea că succesul îi este ca și asigurat. Planul său era foarte simplu. Își băgase în cap ca, încă de a doua zi, să-și ofere serviciile guvernatorului; apoi, după ce urma să afle exact ceea ce se știe despre Dandu-Pant, adică pe ce se bizuiau informațiile cuprinse în înștiințare, avea de gând să se ducă la locul unde fusese semnalat nababul.

Pe la orele unsprezece noaptea, după ce ascultase atâtea felurite vorbe, care tot amestecându-i-se în minte îi întăreau hotărârea de a-și urma planul, hindusul s-a gândit în sfârșit să se

ducă să se odihnească și el puțin. Nu avea drept locuință decât o barcă legată la unul dintre malurile râului Dudna și s-a îndreptat în acea direcție, visător, cu ochii pe jumătate închiși.

Fără să fi avut el habar, fachirul nu-l scăpase din ochi; se ținea mereu îndărătul lui, făcând în așa fel încât să nu-i atragă atenția. Și nu-l urmărea decât din umbră.

Către marginea aceluia cartier foarte populat al Aurangabadului, străzile erau la această oră mai puțin animate. Strada principală se sfârșea în mijlocul unor terenuri virane, mărginite de unul dintre malurile Dudnei. Ele alcătuiau parcă un soi de pustietate la capătul orașului. Câțiva trecători întârziați îl mai străbăteau încă, dar în grabă, și intrau din nou în zonele mai frecventate. În curând s-a auzit zgomotul ultimilor pași, însă hindusul nici n-a băgat de seamă că numai el singur mai merge de-a lungul malului.

Fachirul îl urmărea mai departe și alegea părțile cele mai întunecate ale terenului, fie la adăpostul copacilor, fie aproape atingând zidurile mohorâte ale locuințelor năruite, risipite ici și colo.

Nu degeaba umbla el cu atâta băgare de seamă. Tocmai răsărise luna și arunca palide luciri în atmosferă. Hindusul ar fi putut deci să vadă că era spionat, ba chiar urmărit îndeaproape. Ar fi fost însă cu neputință ca urechea lui să prindă zvonul pașilor fachirului. Acela, în picioarele goale, mai curând luneca decât mergea. Nici cel mai mic zgomot nu-i dădea de gol umbletul.

În felul acesta s-au scurs cinci minute. Hindusul se întorcea – am putea spune, fără voia lui – spre barca mizerabilă în care avea obiceiul să-și petreacă nopțile. Direcția pe care o urma nu se putea explica altfel. Mergea ca un om obișnuit să umble în fiecare seară prin aceste pustietăți; era pe de-a-ntregul cufundat în tot felul de gânduri legate de demersul pe care socotea să-l facă a doua zi pe lângă guvernator. Speranța că are să se poată răzbuna pe nabab, care nu se purtase deloc blând cu prizonierii săi, adăugată poftii nesățioase de a câștiga premiul făgăduit, făceau din el un om orb și surd totodată.

Așa se face că n-avea câtuși de puțin cunoștință de primejdia



Ucigașul s-a aplecat spre pământ, și-a înșfăcat victima